

Çoğul Kişilik ve Cin Vakalarında Hipnoterapi

Hipnoz Eğitimi 9. Dönem

Ders Deşifresi

21-22-23 Aralık 2014

2. Ay / 4. Cilt

Tahir ÖZAKKAŞ MD., PhD.

Ahmet ÇORAK

Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları: 342

Hipnoz Serisi: 041

Çoğul Kişilik ve Cin Vakalarında Hipnoterapi

9. Dönem Hipnoz Eğitimi Ders Notları

4. Cilt

Uz. Dr. Tahir Özakkaş

ISBN 978-625-7309-23-3

Birinci Baskı: Nisan 2021

Editör: Tahir Özakkaş

Dizgi ve Kapak Tasarım: Yasemin Gümüş

Yayıma Hazırlayan: Psikoterapi Enstitüsü Yayın Ekibi

Baskı: ENT Matbaa Yayın Reklam San. ve Tic. Anonim Şirketi
Merkez Efendi Mh. Mevlana Cd. Tercüman Sit. A-8 Blok No:118 No:54 K:13
Zeytinburnu – İSTANBUL

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ EĞİTİM ARAŞTIRMA SAĞLIK ORG. VE DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ. GENEL MERKEZİ

Asmalı Mescit Mah. İstiklal Cad. Galatasaray Han, “*Terapi İş Merkezi
Beyoğlu*” Dış Kapı No: 120 D:42, Beyoğlu / İSTANBUL
Tel: 0212 243 2397

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ EĞİTİM ARAŞTIRMA SAĞLIK ORG. VE DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ. DARICA ŞUBESİ

Bayramoğlu Mah. Fatih Sultan Mehmet Cad. “*Terapi İş Merkezi Bayramoğlu*”
Dış Kapı No: 285 D:29, Darica / KOCAELİ
Tel: 0262 653 6699

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ LTD. ŞTİ. ANKARA ŞUBESİ
Aşağı Öveçler Mah. 1324 Cad. “*Terapi İş Merkezi Ankara*” No:57/1,
Çankaya / ANKARA Tel: 0312 473 53 76

www.psikoterapi.com - www.psikoterapi.org - www.hipnoz.com

SUNUŞ

Psikoterapi Enstitüsü olarak, öncelikle ruh sağlığı profesyonellerinin ya da ruh sağlığı ile ilgilenen kişilerin ihtiyaç duyacağı teorik bilgileri ve pratik/uygulamaya yönelik deneyimleri paylaşan özgün ve çeviri yayınlar ile literatüre katkıda bulunmayı hedefliyoruz. Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları, Psikoterapi Enstitüsü'nün çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen atölye çalışmaları, uluslararası konferanslar ve dünya literatüründen seçkileri içermektedir.

9. Hipnoz Eğitim Grubunun Aralık ayı ders notlarının sunulduğu bu kitap, eğitim deşifresinin derlemesi olma özelliğiyle dünyada eşi benzeri görülmemiş bir yayın niteliği de taşımaktadır. Bu ders notlarında çoğul kişilik bozukluklarının incelenmesi, bir çoğul kişilik vakasında hipnoterapi ile entegrasyon örneği, içsel yaşantıların bir başka resim üzerinden ifadesi, hipnoterapi ve bir “cin” vakası konuları ele alınmaktadır.

Konuya ilgi duyan okuyucuların yanı sıra klinisyenler, psikoterapistler ve araştırmacılar için başvuru kitabı niteliği taşıyan bu yayını sizlerle buluşturmaktan kıvanç duyarız.

Tahir ÖZAKKAŞ

Psikoterapi Enstitüsü Başkanı

İÇİNDEKİLER

3. GÜN / 23 ARALIK 2014

1. BÖLÜM

Çoğul Kişilik Bozukluklarının İncelenmesi 3

2. BÖLÜM

Bir Çoğul Kişilik Vakasında Hipnoterapi İle
Entegresyon Örneği 103

3. BÖLÜM

Hipnoterapi
İçsel Yaşantıların Bir Başka Resim Üzerinden İfadesi 179

4. BÖLÜM

Hipnoterapi ve Bir “Cin” Vakası 218
Dizin 266

3. GÜN

– 23 ARALIK 2014 –

Çoğul Kişilik Bozukluklarının İncelenmesi

Tahir Özakkaş: Çoğul kişilik duydunuz mu arkadaşlar? Kaç kişi biliyor?

Kursiyer: Duyduk. Duyduk. Duymaz olur muyuz?

Tahir Özakkaş: Bilişsel terapi eğitimi almış olan var mı aranızda?

Kursiyer: Bilişsel Davranışçı alıyor F. hanım.

Tahir Özakkaş: Nerede F.?

Kursiyer: Geliyordur.

Tahir Özakkaş: Peki, bilişsel en azından...

Kursiyer: Amerika'da tanılanmış sadece 9-10 vaka var diye biliyorum ben. Dünyada da çok fazla hasta olmadığını, sadece kadınlarda görüldüğünü ve hala tanısının soru işareti olduğunu biliyorum.

Tahir Özakkaş: Bilişsel yapılarda bilişsel yapımızın oluşması için dışarıdan alınan bilginin yani duyuların algıya, algıların da bir şemaya dönüşmesi gerekir. Yani biz olayları direkt ola-

rak telegrafik halde şemalar halinde algılarız. Olayların üzerine düşünmeyiz. Bir anda bir şeyle karşı karşıya kaldığımızda, bir şekilde duyularımızla vereceğimiz cevap bebekliğimizden bu yana belirlenen bilişsel kalıplar ileler. Bu bilişsel kalıplar da birbirlerinden ayrı örgütlenmiş örüntüler, networkler halindedir. Bu networkler içten gelen duyulara göre veya dışarıdan gelen malzemeye göre belirli zihinsel kalıpların aktifleşmesine neden olur. Bu zihinsel kalıpların aktifleşmesinin her biri de ayrı bir örüntü ile ilintilidir. Yani siz A durumunda, B durumunda, C durumunda muhtelif olaylar ile karşı karşıya kalırsınız. Bu olaylara vereceğiniz tepki sizin bebeklikten bu yana geliştirmiş olduğunuz bilgi işleme prosesindeki hazır örüntüsel kalıplar perspektifindedir. İşte aile ortamında yaşlı bir insan diyelim sakallı bir erkekle karşılaştığınızda eğer bu tip bir erkekle sıkıntılı bir ilişkiniz olmuş ise, bu babanız olabilir, amcanız olabilir, dedeniz olabilir, onlardan zarar göreceğiniz ve aşağılanacağınıza dair bir bilişsel kalıp sizin zihninizde otomatik olarak bir şema oluşturur. Yarın işyerine gidip işyerinizde benim gibi sakallı bir tiple karşılaştığınızda ilk zihinsel işleme kalıbınız bilgi işlemede sistematik hatalar vasıtası ile o insanın size zarar vereceği, sizi aşağılayacağı ve sizi değersizleştireceği şeklindeki bilişsel bir şemanın etkisi altında hayata bakarsınız. Dolayısı ile bu insanla kurmuş olduğunuz ilişki bozulur. Bilişsel terapi de kurulan bu şemalar kişinin hayatını kolaylaştırıcı ve fonksiyonel ise ‘sağlıklı şemalar’ deriz. Yok kişinin hayatını zorlaştıran abuk subuk bir takım bilgiler ile edinilmiş, bu bilgiler zihninizde kemikleşmiş ve kalıplaşmış bir bilişsel şema halini, bir örüntü halini almışsa bu da ilişkinizi zorlaştıran bir takım sıkıntılar yaşatıyor ve değerlendirmenizi bozuk sonuçlara ulaştırıyorsa buna da ‘afonksiyonel şemalar’ denir.

Buradan şuraya varacağım; kişinin iç dünyasında olaylara karşı ayrı ayrı tepki veren bilişsel şema örüntüleri vardır. Birbirlerine zıt, çok farklı şema örüntüleri zihinsel örgütlenme içerisinde aynı anda barınabilir. Hepimizin farklı durumlarda, farklı olaylara farklı tepki veren bilişsel ve duygusal örüntü şemalarımız var. Hatta “sen böyle değildin. Bir tuhaflaştın” derler. Siz de bakarsınız ki A durumunda verdiğiniz tepki ile B durumunda verdiğiniz tepki ve olayı değerlendirme perspektifiniz farklılaşır. Ülkemiz için mesela en basitinden sosyal olaylarda sevecen ve sıcak olan ilişkilerimizde siyasal bir tartışma ortamına girdiğinde kan gövdeyi götürecek bir şekilde her iki taraftan da, üç taraftan da çok farklı agresif kimlikler ve şemalar aktifleşir. İnanamazsınız. Bir anda kestirip atar. Sen şeker gibi adamdın ne oldu der. Dostluk biter, arkadaşlık biter, hatta birbirine düşmanlık başlayabilir. Buradan çıkaracağımız sonuç zihnimiz aslında ayrı ayrı kompartımanlardan oluşmuş bilişsel şema örgütlenmeleri ile ilintilidir. Yani aslında zihnimiz tek bir zihinden ibaret değil, muhtelif zihinlerden ibarettir. Bu muhtelif zihinler olaylara karşı farklı tepkiler vermektedir. Çoğul kişilik denen şeyin özü budur.

İşte bu muhtelif şemalar, örüntüler ile öbürü ile kurmuş olduğumuz ilişkideki muhtelif şemaların birbirleri ile bağlantılarını sağlayan kişilik veya kendilik dediğimiz örgütlenmede bir elastikiyet, adaptasyon ve birbirlerine uyum olan daha geniş bir dairenin içinde hareket ederler. İşte bu daha geniş bir dairenin içinde hareket eden bu yapı çok birbirinden kopuk örüntüler taşıyorsa hiç olmadık farklı kişilik ve kimlik örüntüleri network olarak oluşmuşsa bu birbirinden kopuk ve uzak yapılar daha çoğul kişiliğe yakın yapılardır. Bilişsel terapilerde buna çoğul kişilik demezler. Derler ki, fonksiyonel şemaların

yanında afonksiyonel şemalar var. Tedavinin amacı da afonksiyonel şemaları diğer şemalara uyumlu hale getirip toplumsal kapasitenizi, bireysel kapasitenizi, ilişki kapasitenizi daha sağlıklı zeminlere oturtmaktır.

Buradaki bu afonksiyonel şemaların neden bu şekilde oluştuğunun kaynağını anlamak, oradaki bilgi işleme prosesindeki hataları görmek bir takım tedavi teknikleri ile oradaki afonksiyonel olan komplekse, afonsiyone olan yapıya, afonksiyonel olan networkün daha sağlıklı bir network örüntüye dönüştürme çabasıdır. Anlaştık mı arkadaşlar?

Gelelim davranışçılara, şimdi biz burada bütüncül bir eğitim verdiğimiz için bütün kuramsal yapıları ortak noktaları üzerinden kuş bakışı olaylara bakıp aynı şeyi anlattıkları halde farklı terimler ile ifade etmiş olmaları nedeni ile görüntüde bir kavga varmış gibi görünüyor. Özünde kavga yok.

Davranışçılar der ki; insanlar etkilere karşı tepkiler verir. Fizyolojimiz ve fiziğimiz dışarıdan aldığı etkiye karşı tepki vererek, bu tepkiler eğer sonuçta kişiye ödül veriyor, kişiyi tatmin ediyorsa kişi bir taraftan rahatlıyorsa bu davranış pekişir. Eğer sonuç itibari ile bir ceza görüyor, bir aşağılanma, bir değersizleştirme, bir eksiklik görüyorsa bu davranıştan da kaçınır. Bütün hayatımız boyunca oluşturduğumuz kompleks davranışlarımız ödüllendirilme ve cezalandırılma tekniği kapsamında çevresel faktörler ile öğrenme ilkelerine dayalı yapılarıydı. İşte siz bebekliğinizden itibaren bulunduğunuz ortamda çeşitli davranışsal koşullamalara tabi tutuluyorsunuz. Bu davranışsal sitemde etkiye karşı tepki verilen yapılarla beyinde kodlanmış, mühürlenmiş örüntüler meydana gelir. Davranışçılar da böyle diyor.

Biz gözlenen davranışları görürüz. Gözlenen davranışların hangi etkilere karşı hangi tepkileri verdiği, ödül ceza tekniklerine göre neyi öğrendiğini görürüz. İşte burada da kişiler farklı çevresel faktörlere bağlı olarak, koşullu koşulsuz şartlanma, sosyal öğrenme ilkeleri dediğimiz öğrenmeler ile yine davranışsal örgütlenmeler, davranışsal şemalar, davranışsal örüntüler, davranışsal networkler oluşturur. Bunlar dışarıdan gelen etkiye karşı o kadar bir davranışsal kalıplar haline gelir ki, içimizde onlarca yüzlerce farklı davranışsal tepki veren kendilik örgütlenmelerimiz vardır. Bunların hepsinin kaynağına indiğimizde ödül-ceza tekniği ile çevresel faktörler ile oluşmuş davranışsal tepki kalıplarıdır. Buradan da kişiye zarar veren, sıkıntı veren bir takım davranışsal kalıpları varsa davranışsal tedavi teknikleri ile bunları tedavi ederiz diyor.

Çoğul Kişilik:

Birbirlerinden tamamen ayrı, aralarında mantıksal bağ bulunmayan öyle kendilik ve kimlik örgütlenmelerimiz vardır ki, bunlar birbirlerinden kopuk alakasız bir şekildedir. İşte öfkelerimiz, krizlerimiz, aşklarımız, sevgilerimiz, nefretlerimiz, ilgisiz bir şekilde kompleksler halinde, davranışsal örüntüler halinde ruhumuza mühürlenmiştir. Buradaki davranışsal örüntülerin dışarıdan almış olduğu etkilere karşı vermiş olduğu tepkiler de aynı şekilde ‘çoğul kişilik’ diye tanımladığımız farklı örgütlenmelerin bizim bedenimizdeki tepkileridir. Hayatı melek gibi gitmiş olan, her türlü insana yardım etmiş, karıncayı incitmeyen bir insan öyle bir etki tepki ilişkisi ile öyle bir davranışsal kalıp öğrenmiştir ki, namus konusunda çevresel faktörlere bağlı olarak eğer eşi onu aldatmışsa, eşi boşanmışsa onun

içinde yerleşmiş olan ödül-ceza tekniğine göre töre ve sosyal basıya göre onun cinayet işlemesi gerekir. Hiç melek gibi, karıncayı incitmeyen insan, nasıl oluyor da eşim benden boşandı, namus elden gitti diyerek, aşiretin töresini koruyacağım diye infaz yapabiliyor. İşte burada da görüyoruz ki karıncayı incitmeyecek kadar naif bir şekilde hayatını devam ettirmiş, elli yıldır, kırk yıldır hiç hayatında en küçük adli olaya bulaşmamış bir insanın ellisinden sonra cinayet işlediğini görüyoruz. Dün bunun güzel bir örneği vardı televizyonlarda hasbel kader izledim. Yetmiş küsür yaşlarında bir adam, izlediniz mi?

Kursiyer: Yok.

Tahir Özakkaş: Torunun karısı, boşandı ve bir başka adamla evlendi diye yeni evli çift mutlu bir şekilde adliyede bir işleri var. Adliyeye gidiyorlar. Adliye çıkışında ikisini beraber yakalıyor. İkisine de kurşun yağıdırıyor. İkisini beraber öldürüyor.

Kursiyer: Torununu da öldürüyor.

Tahir Özakkaş: Torununun karısı. Tabi biz bunu dinamik psikoterapide çok farklı değerlendiririz de. Narsisist kişilik örgütlenmesi torununu kendisinin devamı olarak algılıyor. Torununun evlendiği kızı kendi malı gibi algılıyor. Kendi başına karar vererek bağımsız bir şekilde boşanma kararı töreye uygun değil. O çok derin bir aşağılanma ve incinme yaşar. Namusu gitmiş gibi hisseder. Ve bunu yapacak kim olursa olsun, kim olduğunu da bildiği yoktur belki de. O kendi namusunu temizlemek üzere yetmiş küsür yaşında yaşlı bir adam silahı alıyor. Hem torunun eski karısını hem de yeni evlenmiş olduğu taze kocasını takır takır kurşunla öldürüyor. Buna göre hiç adli vakası bile olmayan bir adam yetmiş iki yaşında iki cana birden nasıl kıyar?

Kursiyer: Yaş itibari ile beyinde oluşmuş bir hasar olabilir mi?

Tahir Özakkaş: Olabilir. Öyle bir şey olduğu zaman bu kadar planlı bir cinayet işleyemez. Yapamaz, dürtüsel davranır. Bu kasta yönelik planlanmış, programlanmış. Bu ancak bir şema ile davranışsal öğrenme ilkeleri ile, bilişsel şema ile izah edilebilecek bir perspektiftir. Burada da anladık mı farklı kimlikler ve kişilikler taşıdığımızı? İşte buna ‘**çoğul kişilik**’ diyorsunuz.

Nesne İlişkileri Kuramı:

Dinamik kurama da geldiğimizde, nesne ilişkileri dediğimiz psikanalizden türeyen bir kuram var. Melanie Klein sayesinde başlayıp, Fairbairn ile devam eden, en sonunda Kernberg’in yeniden örgütlenme halini aldığı bir nesne ilişkileri kuramı var. **Nesne ilişkileri kuramının özü şudur; insanlar ancak bir öteki ile var olur.** Öteki dediğimiz şey anne ya da anne yerini tutan bir bakıcıdır. Anne ya da anne yerini tutan bakıcı ile kurmuş olduğumuz her ilişkide duygusal bir ton vardır; ya sevgi, ya nefret, ya öfke, ya libidinal, ya agresyon. İşte o duygusal ton içimizden dürtüsel olarak bir şeyi talep eder veya korkar. Bu talep ettiğimiz şey bize ait olan bir şeydir. Veya korktuğumuz şey bize ait olan bir şeydir. Bunu verecek ya da vermeyecek olan kişi de karşıdakidir.

Bebek açlığı yaşadığı andan itibaren bir memeye ihtiyaç duyar. Açlık vücudunda derin bir mühürlenme yaratır. Aç bırakan anne ile aç bırakılan beden döngüsü agresif unit dediğimiz içselleştirilmiş bir nesne ilişkisi ve prezantasyonunun tasarımı oluşturur. Memeyi bulduğunda, emmeye başladığında içinin rehavete kapılması, açlığının giderilmesi ile bu sefer besleyen, koruyan bir anne ve onun memesi beslenen, sevilen ve koru-

nan bir çocuk imgesi zihinde tasarım halini alır. Yüzlerce binlerce devam ettiği için nesne tasarımları ilk başta iyi ve kötü kutuplarda oluşmuş bir hücrenin bölünmesi, kromozomların bir tarafa çekilip kutuplaştığı gibi bebeklik döneminde üç yaşına kadar tüm yaşantılarımız beyinde sempatik ve parasempatik sistem vasıtası ile iki kutupta toplanır. İyi yaşantılarımız bakan, besleyen, seven, değer veren anne ile sevilen beslenen kendimiz arasında bir duygusal bağın oluştuğu, binlerce yaşantının binlerce güzel yaşantının bir araya geldiği yaşantısal ağlar oluşturuyor. Diğer tarafta negatif, aşağılanmış, değersizleştirilmiş, aç bırakılmış, şiddete maruz bırakılmış, ihmal edilmiş, suiistimal edilmiş, cinsel tacize uğramış bir tasarımlar ağı; zalim olan öteki ile mağdur olan kendimizin oluştuğu bir başka nesne ilişkileri içsel tasarımlarını oluşturur. Bu tasarımlar bir network gibi kendi aralarında ayrı ayrı küçük örgütlenmelerden daha büyük örgütlenmelere, daha büyük örgütlenmelere, daha da büyük örgütlenmelere gider.

Geçmişden gelen bu örgütlenme yapıları katman katman üzerine yeni olgun örgütlenmeler devam ederek iki kutupta oluşmuş olan nesne ilişkileri tasarımları bir alanda birleşir. Ve kendimize ait daha büyük, daha geniş ben buyum dediğimiz kendinizi tanımlarsınız. O kendinizi tanımladığınız nesne ilişkilerinin içerisine girerseniz her birinin birbirinden farklı çeşitli ortamlarda farklı bir şekilde içselleştirilmiş duygusal ağlardan ibaret olduğunu görürsünüz. Bunlar birbirinden çok kopuk ve uzaksa bu kopuk ve uzak olanlara nesne ilişkilerinde **‘çoğul kişilik yapısı’** denir. Yani örüntüleri birbirleri ile uzlaşmayacak bağdaşmayacak şekilde oluşturulmuş olan kalıplara **‘nesne ilişkileri kalıpları’** denir. Bu nesne ilişkileri kalıpları **‘diyadlar’** diye tanımlanır nesne ilişkilerinde. Pozitif veya

negatif alanda yaşantılanmış olan o örüntüler birbirlerinden farklı kimlik ve kişilik yapılarına tezahür ediyorsa, onlara denk düşüyorsa bunların çoğul kişilik kavramı da bu şekilde oluyor.

Jungiyen Terapi, Analitik Terapi:

Freud'dan ayrılan Gustav Jung, 'Jungiyen Terapi'yi, 'Analitik Terapi'yi kurduğunda der ki; insan tek bir kişilikten oluşmaz, Kişiliklerin ismine 'kompleks' denir. Dolayısı ile bizim içimizde tek bir kişilik ve kendilik yoktur. Muhtelif kişilik ve kendilik örüntülerimizin bir araya geldiği, dans ettiği büyük bir orkestra gibidir. İnsan komplekslerden oluşur. Yani kompleks dediği şey ayrı ayrı çeşitli yerlerde farklı duyguları, düşünceleri ve davranışları olan küçük küçük bireylerin oluşturmuş olduğu bir ağdan bahseder. İnsanlarla kurmuş olduğu ilişkide bunlardan hangisi aktifleşecek, hangi kişiliğimiz ön plana gidecek, hangi kendiliğimiz ön plana gidecek onu ilişkilerin içeriği ve o durumun çevresel faktörleri belirler ve tek bir kişilikten bahsetmek mümkün değildir der. Bu nedenle de Freud'u eleştirir. Freud id, ego, süperegodan oluşan tek bir kişilik tanımlarken, Jung çeşitli zamanlarda çeşitli ortamlarda çeşitli şekillerde aktifleşen muhtelif kendilik parçalarımız olduğunu, bunları içerisindeki ahengi sağlamanın esas bizim olgunlaşmamız olduğundan bahseder.

Ego State Terapi, John Watkins:

Buradan yola çıkan 'Ego State Terapi'nin kurucusu John Watkins der ki; insanlar bebeklikten itibaren yavaş yavaş ayrı ayrı kendilik örgütlenmelerin oluşturmuş olduğu kendilik tasarımlarından meydana gelir. Bunlara '**Ego State**'ler der. Ayrı ayrı

oluşan ego durumları der. Bu ego durumları birbirleri ile adaptif ise çeşitli ortamlarda etkileşime girdiklerinde uç noktalar-
dan ayrılmıyorlar ise ve birbirleri ile haberdar olarak fonksiyonel bir kişilik ve kimlik tasarımı ortaya koyuyorsa bunlara ‘sağlıklı örgütlenme içerisinde olan ego stateler’ der.

Bu ego stateler ile siz burada bir rol oynuyorsunuz öğrenci rolü, sonra gidiyorsunuz doktor rolü oynuyorsunuz, anne rolü oynuyorsunuz, baba rolü oynuyorsunuz, abi rolünü oynuyorsunuz, bazen dayak atan bir büyük rolünü oynuyorsunuz, bazen korkan bir çocuk rolü oynuyorsunuz ve bunların hepsi sizin rolleriniz ve oynadığınız gerçeklikler. İşte oynadığınız bu muhtelif rollerin, yaşadığınız birebir deneyimlediğiniz şeylerin birbirinden haberdar olması ve bunların fonksiyonel olması ego durumlarının sağlıklı bir hedefidir. İnsanların ego durumları olarak farklı farklı ego durumlarını birleşik bir hale getirmek ve birbirleri ile tanış hale getirmektir.

Ego durumları eğer birbirleri ile tanış hale gelemeyecek kadar uç noktalarda yaşantılarla sınırlandırılmış ise yani bir nevrotik tablo içerisinde aile içerisinde büyütülürken sıkıntılı bir büyüme ortamına gelmişse bunlar biraz daha birbirlerinden kopuk, birbirleri ile adaptif olacak, uzlaşacak ego durumları değildir. Böyle bir yapı ile karşı karşıya kaldığımızda bir A gibi davranıyor, bir B gibi davranıyor, bir C gibi davranıyor, deriz ki “bu ne manyak kadın? Bu ne manyak adam. Bir öyle diyor bir böyle diyor”. Buna ‘nevrotik ego durumları’ der. Farklı farklı yaşantılar arasına bağlantıların zayıf olması, davranışlar arasında, düşünceler arasında paralellik olmaması, A durumunda farklı davranan, B durumunda farklı davranan, C durumunda farklı davranan bir kendilik örgütlenmesi şeklinde görüyorsa ego durumlarında ‘nevrotik örgütlenme’ denir.

Ego durumlarının biraz daha parçalanmış hali daha uç yaşıntılar halindeki bir yapı meydana gelirse o kadar birbirine ters iki ego durumu gelir ki; bugün senden nefret ediyorum dediğinde yarın sana aşığım diyen bir yapı ile karşı karşıya kaldığında bu ‘borderline ego durumlarına’ denk düşer. Burada borderline ego durumlarına bir önceki gün senden nefret ediyorum duygusu derinliğine bütün ruhunu kapsayıp adamı öldürecek kadar nefret duyan bayan bir ego durumundadır. Ertesi gün bir çiçek geldiğinde aynı insana karşı “hayatımın aşkını buldum. Seni çok seviyorum, Allah seni bana kısmet etti, nasip etti” deyip ona sarılıp kucaklayan diğer bir ego durumudur. Dün böyle diyordun bugün böyle diyorsun. Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu dediğimizde sadece “yaa dün öyle bir şey olmuştu” diyerek bilgi bazında geçer. Duygusunu hissetmez. Bölünmüş, duyguları birbirinden sızmayan ego durumlarının duygu engeline takılmış bir yapısıdır ki, bu ağır bir patolojiyi gösterir ego durumlarında.

Ego durumlarında olay biraz daha arttırıldığında ki bu genellikle travma ile meydana gelir. Hiç birbirleri ile bağlantısı olmayan ayrı bir parça meydana gelir. Bunu kuzey kutbundan kopmuş olan bir aysberge benzetiriz. Kuzey kutbunun kendisi kişiliğimizin muhtelif örgütlenmelerinin bir araya getirilmiş entegre bir yapısı iken o çocuk, o insan bir travmaya maruz kaldığında, tecavüz cinsel taciz, savaş şartları, yaralanma, öldürülme, kaza gibi kişinin kaldıramayacağı boyutta bir travma ile karşılaştığında aynı kuzey kutbundaki bir buz kütesinden kopan bir buz dağının ana kütleyle irtibatının kalmadığı gibi böyle bir travma ile karşı karşıya kalan bireyde de ana kütle-den kopan bir hafıza kaydı ayrı bir kimlik parçası ortaya çıkar ki ‘**gerçek çoğul kişilik**’ dediğimiz şey de budur.

Burada kişinin hafıza kayıtları iki ayrı hard diskte çalışır. Bir ana kütlede çalışan hard disk, bir de kendi başına ayrı bir devletmiş gibi yaşayan kendilik örgütlenmesi içerisinde olan bir yapıdır. Eğer bu buzdağı üç yaşında kopmuş ise üç yaşındaki bir kimlik oradadır. Beş yaşında kopmuş ise beş yaşında bir kimlik oradadır. On yaşında kopmuş ise on yaşında bir kimlik oradadır. Veyahut da üç, beş , on yaşında kopmuş muhtelif kimlikler dans eder, her biri ayrı parametre içerisinde bazıları kendi arasında birbirlerini tanır ama diğerleri bunların hiç birini tanımaz. Ancak bunlar hipnotik trans gibi bir takım özel yöntemler ile ayrı ayrı örgütlenmelerin olduğu bir sistem içerisinde gelir.

Bu tip insanlarla karşı karşıya kaldığınızda izah edemedikleri baş ağrıları vardır. Bu baş ağrıları; içerideki zihindeki zihinsel ana örgütlenmeyi kim ele geçirecek, bu vücudu kim kullanacak diye tartışmalarından kaynaklanır. Bu örgütlenmelerden bir tanesi vücudu ele geçirir. Çoğul kişiliğin egemen faktörü olur sistem itibari ile. Bu insanlara baktığınızda hayatında zaman zaman, zaman kayıpları vardır. İki saatlik üç saatlik, bir saatlik fügler meydana gelir. Bu zaman kayıplarını izah edemezler. Bu insanlara gittiğinizde evlerinde kendilerinin almadıkları bir takım eşyalar bulduklarını söylerler. Kendilerinin giymeyi asla tercih etmeyecekleri bir takım elbiseleri dolaplarında bulduklarını söylerler. Kendi çekmecelerinde farklı bir takım eşyalar bulduklarını söylerler. Bunlar bize çoğul kişilik olma ihtimalinin ayrı bir entegrasyon içerisinde, ayrı bir hafıza kaydının içerisinde bulunan bir entegrasyon olabileceğine dair bilgi verir.

Demek o zaman spektruma baktığımızda ister davranışçı yapı olsun, ister bilişsel yapı olsun, ister nesne ilişkileri olsun, ister Jungiyen kompleksler olsun hepsi bir örgütlenmeden ve ayrı ayrı örgütlenmeden oluşmuş olan kendilik tasarımlarının kendi arasındaki entegrasyonunun sıklığı veya gevşekliğinden bahsetmektedir. Sıkı ise bunlar sağlıklı ve adaptif bir kimliği ve kişiliği temsil etmektedir. Bunların arasındaki gevşeklik, kopukluk her yerde hafıza kayıtlarının tamamen kopmuş olması tam bir çoğul kişiliğin oluştuğunu gösterir.

Biz çoğul kişiliklerden oluşuyoruz, ego durumlarından oluşuyoruz. Farklı yerlerde farklı tepkiler veriyoruz. Bunlar bizim hayatımızı oluşturan elastikiyetimizi sağlayan rollerimiz oluyor. Ama bunların arasındaki bağlantılar gittikçe kopuklaşıyor, birbiri ile yan yana duramayacak kişilik örüntü ve özellikleri aynı bünyede aynı insandan ortaya çıkıyorsa yavaş yavaş bu çoğul kişiliğin arttığını gösteren ve yavaş yavaş müdahale edilmesi gereken bir kişiliğin ortaya çıktığını gösteren bir patoloji olarak ortaya konuyor. İşte burada çoğul kişilik bozukluğu teşhisini koymak isteyen bir takım psikiyatristler var. Bunlar, bir ufacık rol değişiminden (traceler, switchler de deniyor buna) yüzdeki bir ufacık mimikle beraber değişen karakter özelliği, gözdeki ufacık bir kayma ile ortaya çıkan bir karakter özelliği, bir tikten sonra ortaya çıkan ikinci bir kimliğin çok çabuk dans ettiğini ifade ediyorlar. Farklı içteki bu bahsetmiş olduğumuz davranış, kognitif ve nesne ilişkileri bağlamında ortaya çıkan örüntülerin, farklı kendilik parçalarının aktifleşmesine ‘çoğul kişilik’ diyorlar.

Bazı bilim adamları ise, en son uç noktada ortaya çıkan hafıza kayıtlarının tamamen farklılaştığı, farklı farklı tercihlerin